

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 245
van **JORIS VANDENBROUCKE**
datum: 23 december 2014

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Milieuzorg op school - Evaluatie

In de beleidsnota Omgeving lezen we dat de minister verder wil inzetten op het programma "Milieuzorg op school" (MOS), o.a. door de focus ervan te verbreden tot alle uitdagingen waarvoor we staan met "omgeving". Dat is een ambitieuze doelstelling.

In de TWOL-studie van Eburon, "Milieuzorg op school. Impactanalyse en verbetervoorstellen"

(<http://www.lne.be/doelgroepen/onderwijs/mos/documenten/impactanalyse-verbetervoorstellen-mos-twol-eindrapport.pdf>), lezen we dat MOS de theoretische kennis van leerlingen over milieuzorg op school verhoogt maar in meer beperkte mate resulteert in gedragsverandering. In de studie worden negen aanbevelingen gedaan: klemtoon verschuiven van cognitief naar affectief, ook werk maken van toegepaste kennis, nog meer investeren in groen op school, werk maken van motivatie, stimuleren van een doorgedreven leerlingenparticipatie, inzetten op beleidsvoerend vermogen, samenwerking overheen scholen stimuleren, inzetten op een geïntegreerde aanpak en streven naar balans, meetbaar en bespreekbaar maken van educatieve winst.

1. Kan de minister de belangrijkste acties aangeven waarmee gevolg werd gegeven aan de geciteerde negen aanbevelingen van het eindrapport van Eburon en in de mate van het mogelijke ook de resultaten ervan? Op welke aanbevelingen is het sterkst ingezet en met welk resultaat?
2. Kan de minister de tabel met het overzicht van het aantal MOS-scholen zoals weergegeven in het antwoord van vraag nr 413 van 22 maart 2012 (van Peter Gysbrechts) aanvullen tot en met het jaar 2014?
3. MOS-scholen kunnen zelf kiezen rond welke thema's zij wensen te werken (o.a. water, energie, afvalpreventie, mobiliteit, ...). Zijn er gegevens beschikbaar over de mate waarin bepaalde thema's meer of minder aan bod komen? Kan de minister al wat meer concretiseren wat zij bedoelt met het "verbreden" van de focus van MOS? Welke nieuwe thema's zullen aan bod komen?
4. Kan de minister aangeven in hoeveel middelen en mensen (VTE) sinds 2009 jaarlijks wordt voorzien voor MOS? Gebeurt de financiering volledig via het beleidsdomein LNE of is er ook een bijdrage vanuit andere beleidsdomeinen (Onderwijs bijvoorbeeld)? Voorziet de minister besparingen op deze financiering (of personeel) in de loop van deze legislatuur?

5. Ik lees op de website van MOS dat er een overeenkomst is met De Lijn waardoor scholen gratis vervoer kunnen krijgen naar milieu-educatieve bestemmingen.

Blijft deze overeenkomst bestaan? Zijn er gegevens beschikbaar over de evolutie van het gebruik van deze MOS-passen? (indien mogelijk, graag een overzicht per jaar sinds 2009)

ANTWOORD

op vraag nr. 245 van 23 december 2014

van **JORIS VANDENBROUCKE**

1. In 2014 heeft MOS een vernieuwingsoperatie ondergaan. De aanbevelingen van de TWOL-studie die werd uitgevoerd om de resultaten van 10 jaar MOS-werking te onderzoeken, werden daarbij als uitgangspunt gehanteerd. De voornaamste besluiten uit de TWOL-studie die werden weerhouden, zijn:
 - meer inzetten op intrinsieke motivatie. Vanuit de studie is ook gebleken dat het toekennen van logo's geen meerwaarde is om een blijvende gedragsverandering bij jongeren te garanderen. Wat door jongeren gedragen wordt en doorleefd is, zal ook meer blijvende resultaten geven;
 - vergroening van de ruimte op school: wanneer jongeren zich verbonden voelen met de natuur, gaan ze er ook beter zorg voor dragen;
 - inzetten op het beleidsvoerend vermogen inzake milieuzorg: een school die weet waar ze voor staat, die weet waar ze naartoe wil werken, staat steviger in haar schoenen;
 - doorgedreven leerlingenparticipatie: zo verwerven leerlingen het eigenaarschap en wordt er bij de leerlingen een draagvlak gecreëerd.

In het nieuwe MOS wordt ook duurzame ontwikkeling beklemtoond. De missie van MOS is om samen te leren duurzame keuzes te maken voor de planeet. Hierbij wordt de focus gelegd op vier uitgangspunten:

- leerlingen van in het begin betrekken = inzetten op participatie, leerlinggericht onderwijs;
- het hele schoolteam betrekken = het makkelijkst door te werken vanuit een ruimer plan (leertraject, schoolvisie...);
- de ruime schoolomgeving betrekken (MOS eindigt niet aan de schoolpoort maar werkt samen met lokale besturen, (jeugd)verenigingen, ngo's, organisaties uit het middenveld,...) = inzetten op dialoog;
- met plaats voor emoties = successen vieren, leerpunten niet uit de weg gaan.

Het nieuwe MOS wil de uitwisseling verbeteren langs digitale weg en netwerkmomenten. Het geeft meer vrijheid en verantwoordelijkheid aan de MOS-school. De school bepaalt zelf het thema en project, de doelen, timing en beloning,... De MOS-begeleiders helpen de scholen hierbij en werken met trajectbegeleiding meer in de school en met de school samen. MOS wil werken aan een maximaal draagvlak en verankering van duurzaamheid in lessen, in het schoolbeleid en in de schoolcultuur. Naast een intense trajectbegeleiding biedt MOS nog themagerichte studiedagen aan en werkt het netwerkdagen uit waarin scholen hun eigen milieuzorg met elkaar kunnen uitwisselen en delen. Het MOS-programma moet leiden tot de verankering van milieu- en duurzaamheidskwesties in de curricula van de verschillende opleidingen van het basis- en secundair onderwijs. Om dit te realiseren wordt er een samenwerking uitgebouwd met de verschillende actoren in de onderwijswereld, o.a. de koepels, de pedagogische adviseurs, de inspectie,...

Scholen die sterk genoeg staan in hun milieuzorg op school, kunnen een aanvraag indienen bij de Foundation for Environmental Education om de Groene Vlag van Eco-Schools te verwerven.

2. Aantal MOS-scholen in 2012:

Basisonderwijs: 2910, secundair:1009. Totaal: 3919
 Aantal MOS-scholen in 2013:
 Basisonderwijs: 2926, secundair: 1018. Totaal: 3944.

Voor het jaar 2014 zijn deze cijfers niet meer relevant. In de nieuwe aanpak (sinds 1 september 2014) registreren scholen zich op de Groene Kaart van MOS (raadpleegbaar via www.mosvlaanderen.be). Van zodra ze geregistreerd zijn, worden ze gecontacteerd door een van de MOS-begeleiders en kunnen ze een schoolpoortlogo ontvangen. Op 12 januari 2015 hebben zich 639 (vestigingsplaatsen van) scholen geregistreerd op de Groene Kaart.

3. Ter illustratie vindt u de gegevens per thema van het jaar 2012. Ook voor de andere jaren is deze verdeling gelijklopend.

Water	Afval	Energie	Natuur	Mobiliteit	
Basisonderwijs	1449	300	585	481	472
Secundair onderwijs	551	279	240	176	176

In het nieuwe MOS wordt thema-overschrijdend gewerkt. Het nieuwe MOS is een totaalproject waarbij ook thema's als duurzame voeding, duurzame economie, voedselverlies, circulaire economie e.d. aan bod komen.

4. MOS is een samenwerkingsverband tussen het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE), de 5 Vlaamse provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Bij de MOS-coördinatie in Brussel zijn momenteel 4 VTE tewerkgesteld, in de 5 provincies telkens 3 VTE (waarvan 2 VTE betaald door het departement LNE op voorwaarde dat de provincie zelf ook 1 VTE tewerkstelt en voorziet in werkingsmiddelen) en in Brussel 1 VTE (gefinancierd door LNE). Naast de bijdrage vanuit de provincies gebeurt de financiering volledig via het beleidsdomein LNE.

Overzicht middelen vanuit Vlaamse overheid:

2009: middelen voor personeel: 771.000 euro (loonkost coördinatie + 2 begeleiders per provincie en 1 begeleider voor Brussel); werkingsmiddelen: 158.000 euro.

2010: middelen voor personeel: 747.000 euro (loonkost coördinatie + 2 begeleiders per provincie en 1 begeleider voor Brussel); werkingsmiddelen: 158.000 euro.

2011: middelen voor personeel: 744.000 euro (loonkost coördinatie + 2 begeleiders per provincie en 1 begeleider voor Brussel); werkingsmiddelen: 113.000 euro.

2012: middelen voor personeel: 783.834,71 euro (loonkost coördinatie + 2 begeleiders per provincie en 1 begeleider voor Brussel); werkingsmiddelen: 115.000 euro.

2013: middelen voor personeel: 831.900 euro (loonkost coördinatie + 2 begeleiders per provincie en 1 begeleider voor Brussel); werkingsmiddelen: 110.000 euro.

2014: middelen voor personeel: 813.451,33 euro (loonkost coördinatie + 2 begeleiders per provincie en 1 begeleider voor Brussel); werkingsmiddelen: 111.000 euro.

In 2015 wordt 10% bespaard op de werkingsmiddelen van MOS.

5. De huidige overeenkomst met De Lijn loopt tot 30 juni 2015. Er is nog geen beslissing over een eventuele verlenging van deze overeenkomst.

Evolutie gebruik van de MOS-passen sinds schooljaar 2012-2013 (eerdere cijfers zijn niet beschikbaar):

Oost-Vlaanderen

Schooljaar 2012-2013: 100

Schooljaar 2013-2014: 149
Eerste trimester schooljaar 2014-2015: 52

West-Vlaanderen
Schooljaar 2012-2013: 243
Schooljaar 2013-2014: 263
Eerste trimester schooljaar 2014-2015: 64

Antwerpen
Schooljaar 2012-2013: 481
Schooljaar 2013-2014: 484
Eerste trimester schooljaar 2014-2015: 235

Vlaams-Brabant
Schooljaar 2012-2013: 265
Schooljaar 2013-2014: 314
Eerste trimester schooljaar 2014-2015: 177

Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Schooljaar 2012-2013: 6
Schooljaar 2013-2014: 18
Eerste trimester schooljaar 2014-2015: 18

Limburg
Schooljaar 2012-2013: 147
Schooljaar 2013-2014: 140
Eerste trimester schooljaar 2014-2015: 80

TOTAAL
Schooljaar 2012-2013: 1242
Schooljaar 2013-2014: 1368
Eerste trimester schooljaar 2014-2015: 626